

Mr. sc. Almina Lisičić-Hedžić

PROŠIRENI PARTICIPSKI ATRIBUTI U NJEMAČKOM I NJIHOVI EKVIVALENTI U B/H/S JEZIKU

Sažetak

Iako su glagolski oblici, participi se u njemačkom jeziku po svojoj distribuciji i funkciji kreću između glagola i neglagolskih vrsta riječi, jer primjerice u svojoj mogućoj službi atributa nose sve osobine pridjeva. Upravo su participi u funkciji atributa predmet ove analize, odnosno njemački prošireni participski atributi sa participom I ili participom II i njihovi prijevodni ekvivalenti u b/h/s jeziku. Prošireni participski atributi su kompleksne sintaksičke strukture koji u imeničkoj sintagmi stoje između determinatora i imenice i predstavljaju jednu od specifičnosti njemačkog jezika. U ekvivalentnim strukturama u b/h/s jeziku očituju se znatne formalne razlike koje su analizirane i prikazane u ovome radu. Kontrastivna analiza je vršena na književnom prijevodnom korpusu, dok su ilustrativni primjeri za atributske participe I i II u njemačkom jeziku ekscerpirani iz njemačkih časopisa „Focus“ i „Der Spiegel“.

Ključne riječi: *particip I, particip II, pridjev, glagol, atribut, prošireni participski atribut, nominalni okvir, ekvivalent*

Uvod

Činjenica da lingvistička klasifikacija riječi na vrste nije uvijek jednostavna, niti u potpunosti moguća (usp. Hrustić/Palić 2011:9) najjasnije se da prikazati na primjeru njemačkih participa. Iako se prije svega smatraju glagolskim oblicima, participi se u njemačkom jeziku po svojoj distribuciji i funkciji zapravo kreću između glagola i neglagolskih vrsta riječi. Općepoznato je da je deklinacija promjena svojstvena nominalnim vrstama riječi kao što su imenice ili pridjevi, dok se glagoli konjugiraju. Participi u njemačkom jeziku imaju poseban status, jer su oni glagolski oblici koje je moguće deklinirati tek po njihovom prelasku u drugu vrstu riječi, pri čemu postaju pridjevi. Flektivni oblici participa se sintaksički ponašaju kao pridjevi, slažu se s imenicom u rodu, broju i padežu. U funkciji atributa dekliniraju se po pridjevskoj deklinaciji, te su, po toj mogućnosti kao i po načinu dekliniranja pridjevi, što pokazuje i sljedeći primjer:

- 1) *Nun zeigt sich, dass die Love Parade über Stunden keinen funktionierenden Ausgang hatte [...].* (Spiegel 31:18)

Kürschner (2008:135) za atributivno upotrijebljene participe koristi naziv *Adjektiv-Partizipien* što bi u prijevodu glasilo: pridjevski participi. Zato ih naziva sekundarnim pridjevima za razliku od pravih pridjeva koje smatra primarnim pridjevima.

Weber (1994:149) proširene participske attribute definira kao kompleksne sintaksičke strukture, koje u imeničkoj sintagmi stoje između determinatora i imenice, a koje nisu evidentne ni u francuskom niti u engleskom jeziku.

Prema Eromsu (2000:275) participski atributi su formalno pridjevi i u odnosu na upravnu imenicu su aktivni. Eroms (ibidem) ističe da je upravo mogućnost proširivanja participskih atributa prednost participa u funkciji atributa, u odnosu na pridjeve u istoj funkciji. Participi reaktiviraju valentnost glagola od kojih su nastali i na osnovu toga se vrši proširivanje:

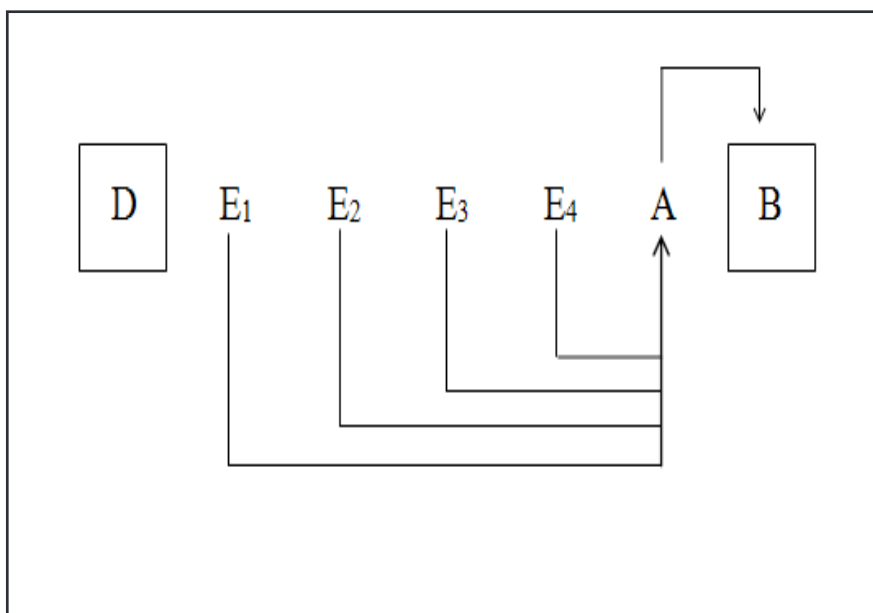
- 2) *Die in diesen Wochen neu nach Afghanistan abrückenden US-Soldaten [...].* (Spiegel 29:92)

Tako atributivni particip *abrückend*, iz primjera 2), elemente kojima se proširuje (*in diesen Wochen neu nach Afghanistan*), preuzima iz struktura iz kojih je izveden: *Die US-Soldaten rücken in diesen Wochen neu nach Afghanistan ab*. Pri tome se razlikuju obavezni od fakultativnih elemenata. Na osnovu valentnosti glagola particip može imati do tri dopune, kod kojih se dalje pravi razlika između fakultativnih i obligatornih dopuna. Osim obaveznim elementima, atributivni particip se može proširivati i različitim vrstama dodataka (adverbijalima, modalnim riječima, partikulama) (usp. Helbig/Buscha 1999:599ff.). Helbig/Buscha (ibidem) i Zilić (2002:114ff.) navode da ovakvim proširivanjem atributa nastaje tzv. nominalni okvir. Takav jedan nominalni okvir vidimo u sljedećem primjeru:

- 3) *Der aus Österreich stammende Forscher [...].* (Spiegel 29:103)

Helbig/Buscha (1999:600) nominalni okvir predstavljaju na sljedeći način¹ :

¹ A = atribut, B = odnosna imenica (*Bezugswort*), D = determinativ, E = element kojim se proširuje participski atribut (*Erweiterungsglied*)

Kao što Helbig/Buscha (1999:600) i Zilić (2002:116) navode, nominalni okvir, a time i participijski atribut, može se neograničeno proširivati, što s druge strane može dovesti do nastajanja nepreglednih, a time i nejasnih, konstrukcija. Na transformacijama sljedećeg primjera prikazano je kako bi moglo izgledati dodatno proširivanje već postojećeg proširenog participiskog atributa u datoj rečenici:

- 4) *Die Folge: Fehlplanungen, dubios versickernde Geldflüsse und **vielfach immer weiter explodierende** Preise [...].* (Spiegel 31: 80)
- 4') *Die Folge: Fehlplanungen, dubios versickernde Geldflüsse und **vielfach immer weiter und schneller explodierende** Preise [...].*
- 4'') *Die Folge: Fehlplanungen, dubios versickernde Geldflüsse und **vielfach immer weiter und schneller unaufhaltbar explodierende** Preise [...].*

Nominalni okvir je uvijek moguće transformirati u atributsku relativnu, ili u glavnu rečenicu (usp. Helbig/Buscha 1999:600), kao što pokazuje sljedeća transformacija proširenog participiskog atributa iz primjera (4):

→ *Preise, die immer weiter explodieren./Preise explodieren immer weiter.*

Ovdje se radi alternativnim, konkurentnim konstrukcijama koje su relevantne za kontrastivnu analizu, jer su upravo ove strukture mogući prijevodni ekvivalenti u b/h/s jeziku.

Prošireni participijski atributi s participom I u njemačkom i njihovi ekvivalenti u b/h/s jeziku

Prema Engelu (2009:224) particip I nikada nije sastavni dio složenog glagolskog oblika, ali često ima funkciju imeničkog atributa. To ga približava pridjevima kao vrsti riječi. Helbig/Buscha (1999:588 f.) navode da se atributivni participi I sintaktički izvode od prezenta aktiva tranzitivnih i intransitivnih glagola, kao u primjeru 5), i od prezenta povratnih glagola, kao u primjeru 6).

5) [...] *die **wachsende** Zustimmung der Mediziner [...]*. (Spiegel 29:7)

5') *Die Zustimmung der Mediziner **wächst**.*

6) [...] ***sich** um einen Erzieher **scharenden** Kinder [...]*. (Spiegel 29:41)

6') *Die Kinder **scharen sich** um einen Erzieher.*

U oba jezika, attribute u obliku participa, moguće je proširivati, iako se to u b/h/s jeziku rijetko čini, dok se u njemačkom jeziku radi o frekventnoj pojavi, a proširivanje se može vršiti dodavanjem jednog ili više elemenata. U skladu s tim, u analiziranom prijevodnom korpusu², samo kod malog broja primjera kao ekvivalent u b/h/s jeziku, evidentiran je prošireni atribut sa pridjevom, kao u primjeru 7), ili participom, kao u primjeru 8):

7) *Besonders um den großen Auftritt der entfesselten, **neu behenden** Großmutter Matern tut es Brauxel leid [...]*. (Hj:29)

7a) *Naročito mu je žao velikog nastupa razjarene, **ponovo hitre** babe [...]*. (Pg I:46)

8) [...] *um in der **aus Trümmern wachsenden** Stadt Gdanjsk nach Spuren der vormaligen Stadt Danzig zu suchen [...]*. (BHdZ:18)

8a) [...] *da u ruševinama **ponovno naraslog grada** tragam za ostacima nekadašnjeg Danziga [...]*. (Dlj1:15)

Kod nekih proširenih atributskih participa I u prijevodu je korišten pravi pridjev u obliku i funkciji neproširenog atributa:

9) *Meine Mutter spielte nach Geschäftsschluß nicht nur **langsam dahintropfende** Klavierstücke, sondern wird auch Mitglied*

² Prijevodni korpus je analiziran tako što je iz svakog od dva književna djela ekscerpirano po 100 prvih primjera za svaki particip. Potom su iz tih primjera izdvojeni prošireni participijski atributi. Tako da je za particip I izdvojeno ukupno 200 primjera, od kojih su 43 bili u klopri proširenog participijskog atributa. Od ukupno 200 primjera za particip II, u 19 slučajeva imamo prošireni participijski atribut.

einer Buchgemeinschaft [...]. (BHdZ:54)

- 9a) *Moja majka ne samo da je po isteku radnog vremena svirala polagane klavirske skladbe već je bila i članica nekog udruženja ljubitelja knjiga [...]. (Dljl:36)*

Kao prijevodni ekvivalent također se može upotrijebiti atributska relativna rečenica:

- 10) *Unter der ersten, **noch trocken knisternden** Haut findet sich die nächste [...]. (BHdZ:9)*

- 10a) *Ispod prve ljuske, **koja je još pucketava i suha**, nalazi se sljedeća [...]. (Dljl:10)*

Ili se u prijevodu može koristiti participska konstrukcija:

- 11) *Sie, die für behutsame und **allerlei Spätfolgen bedenkende** Pädagogik zu wenig Zeit hatte. (BHdZ:30)*

- 11a) *Ona, koja nije imala vremena za obazrivu pedagogiju, **sračunatu na izbjegavanje raznih vrsta kasnih posljedica**. (Dljl:31)*

Nekim atributskim participima I u b/h/s jeziku odgovara imenica ili imenička sintagma:

- 12) *Die Alben voll leerer Felder zwischen **gelehrt erklärenden** Texten [...]. (BHdZ:13)*

- 12a) *Albumi puni praznih polja među **učenim pojašnjenjima** [...]. (Dljl:12)*

- 13) *Ein wenig erstaunt [...] war Ute über des alten Herrn geruhsamen Alltag inmitten **klösterlich lebender** Frauen [...]. (BHdZ:47)*

- 13a) *[...] Ute je bila pomalo začuđena mirnom svakodnevicom staroga gospodina, okruženog **opaticama** [...]. (Dljl:32)*

Ili za b/h/s ekvivalent imamo prijedložku sintagmu u funkciji atributa:

- 14) *[...] standen mir doch von früh an **ins Blaue führende** Fluchtwege offen. (BHdZ:14)*

- 14a) *[...] ta nisu li mi se zarana otvorili putovi za bijeg u **neizvjesnost**? (Dljl:13)*

- 15) *Diese **dem großsprecherischen Muttersöhnchen zuteil werdende** Affenliebe [...]. (BHdZ:57)*

- 15a) *Ta pretjerana, slijepa ljubav **prema hvalisavom majčinom sinčiću** [...]. (Dljl:38)*

Samo u jednom slučaju u prijevodnom korpusu participu I u funkciji atributa u b/h/s jeziku odgovara glavna rečenica, iako su i drugi prijevodi mogući, što možemo vidjeti iz navedenih transformacija primjera:

- 16) [...] *Das unter der Julihitze flimmernde Teerpappendach des Schuppens auf dem Hinterhof unseres Mietshauses [...].* (BHdZ:9)
- 16') [...] *krov od katranaste ljepenke na šupi u stražnjem dvorištu naše najamne zgrade treperio je na srpanjskoj vrelini [...].* (Djl:10)
- 16'') [...] *na srpanjskoj vrelini trepereći krov od katranaste ljepenke na šupi u stražnjem dvorištu naše najamne zgrade [...].*
- 16'') [...] *krov od katranaste ljepenke na šupi u stražnjem dvorištu naše najamne zgrade, koji je treperio na srpanjskoj vrelini [...].*

U analiziranim primjerima proširenih participskih atributa s participom I iz prijevodnog korpusa kod većine prijevodnih ekvivalenata radi se o atributskim relativnim rečenicama. Samo kod participa I, koji su prošireni jednim elementom, i u prijevodu na b/h/s jezik možemo naći prošireni atribut. U prijevodnom korpusu kod 30 od ukupno 44 primjera za prošireni participski atribut sa participom I u b/h/s jeziku imamo atributsku relativnu rečenicu.

Prošireni participski atributi s participom II u njemačkom i njihovi ekvivalenti u b/h/s jeziku

Participi II u funkciji atributa su prije svega participi II onih glagola, kod kojih je moguće tvoriti pasivne oblike (usp. Engel 2009:226).

- 17) *Der künstlich erzeugte Spezial-Sound [...].* (Focus 25:96)
→ *Der Spezial-Sound ist künstlich erzeugt worden.*

Navedeni glagol se može upotrijebiti u pasivu, on je tranzitivan. No, to ne znači da isključivo participi II tranzitivnih glagola mogu imati atributsku službu, što pokazuju sljedeći primjeri:

- 18) [...] *spricht der Wirtschaftsjournalist Marc Beise in einer 2009 erschienenen Streitschrift für die Mittelschicht.* (Focus 25:86)
→ *Die Streitschrift ist erschienen.*

Glagol *erscheinen* nije tranzitivan glagol, u transformaciji imamo aktivnu rečenicu. Glagol *erscheinen* je perfektivan glagol, što znači da participi II perfektivnih glagola također mogu imati atributsku službu. Takav je i atributivno upotrijebljen particip II u sljedećim primjerima:

19) [...] *Aus dem Monatumsatz einer Filiale geteilt durch die **angefallenen** Mitarbeiterstunden errechnet sich die Kennziffer für den Erfolg.* (Spiegel 31:74)

→ *Die Mitarbeiterstunden sind **angefallen**.*

20) *Der sei für Theo Albrecht das, was Kardinal Ratzinger „für den **verstorbenen** Papst Johannes Paul II. war [...].* (Spiegel 31:74)

→ *Der Papst Johannes Paul II. **ist verstorben**.*

Helbig/Buscha (1999: 589f.) navode da se atributivni participi II sintaktički izvode od perfekta pasiva zbivanja tranzitivnih, zatim od perfekta aktiva intransitivnih glagola, koji su perfektivni i koji prošla složena glagolska vremena tvore sa *sein*, kao u primjerima, te od perfekta aktiva refleksivnih glagola preko refleksivnog pasiva stanja³.

21) [...] *sein Brief ließ auf **erhöhten** Blutdruck schließen.* (Spiegel 29:35)

21') *Der Blutdruck **ist erhöht**.*

21'') *Der Blutdruck **hat sich erhöht**.*

Dok je to kod participa I, u svim slučajevima moguće, participe II ne možemo uvijek flektirati, odnosno koristiti u funkciji atributa. Particip II intransitivnih imperfektivnih glagola (perfekt sa pomoćnim glagolom *haben*) se ne upotrebljava atributivno (Helbig/Buscha 1999:76). Faucher (1994:1) navodi sljedeće primjere: **geschlafenes*, **begegnetes*. Poitou (1994:110) navodi kao primjer: **gehofener*. Hentschel/Weydt (2003:145) navode sljedeće primjere: **der gefreute Freund*, **das gelachte Ereignis*, a moguće bi bilo: *der erfreute Freund* (ovdje imamo tranzitivan glagol), *das eingetretene Ereignis* (u ovom slučaju se radi o perfektivnom glagolu).

Isključivo atributivno možemo koristiti participe II, ako oni izražavaju uzrok ponašanja izraženog imenicom, na koju se odnose, ili kad izražavaju ponašanje koje je povezano sa onim što imenica izražava. Primjeri iz Duden-gramatike (2006:363) glase: *die verliebte Nachstellung* (= *Nachstellung aus Verliebttheit*, a ne: *Die Nachstellung ist *verliebt*): *in betrunkenem Zustand* (= *im Zustand des Betrunkenseins*, a ne: *Der Zustand ist *betrunken*). Činjenica da neke participe možemo koristiti isključivo atributivno, ide u prilog tvrdnji da su participi bliži pridjevima nego glagolima.

³ Ovaj oblik se u njemačkom jeziku naziva *Zustandsreflexiv*.

Participijski atributi sa participom II takođe se pojavljuju u proširenom obliku (Weber 1994:149; Eroms 2000:275; Helbig/Buscha 1999:599ff.; Zilić 2002:114ff.) što potvrđuje i naredni primjer:

22) *Die vom deutschen Außenminister Guido Westerwelle gemeinsam mit seinem französischen Amtskollegen Bernard Kouchner angeregte Polizeimission für Südkirgisien scheint gescheitert [...].* (Spiegel 31:82)

U ovom dijelu rada javilo se pitanje da li su prošireni participijski atributi zapravo isto što i participske konstrukcije, što je svakako nužno razjasniti. Ako je konstrukcija sve ono što ima glagolski oblik od kojeg zavise dopune i dodaci i što se bez problema može ponovo transformirati u rečenicu, iz koje je ta konstrukcija nastala, mogli bismo na osnovu toga zaključiti da i prošireni participijski atribut možemo smatrati participskom konstrukcijom. U prilog tome ide i činjenica da se i atributske participske konstrukcije i prošireni participijski atributi mogu parafrazirati atributskim relativnim rečenicama. Osim toga, atributske participske rečenice se bez promjene u značenju, mogu transformirati u proširene participske attribute. Međutim, uvidom u literaturu i primjere iz korpusa, potvrdilo se da između proširenih participskih atributa i participskih konstrukcija postoje znatne razlike. Na primjer u IDS-gramatici (Zifonun et al. 1997:2214) participske konstrukcije su definirane kao neflektirani participi koji su prošireni barem jednom dopunom ili dodatkom. Tako i prema Kürschneru (2008:160) participske konstrukcije sadrže neflektirani particip. Za razliku od toga, particip u proširenom atributu je flektiran. Nadalje, Helbig/Buscha (1999:599ff.) navode da proširivanjem participskog atributa nastaje nominalni okvir. Taj nominalni okvir nemamo kod participskih konstrukcija. On je karakterističan isključivo za proširene participske attribute. Prema Helbigu/Buschi (1999:662) atributske participske konstrukcije imaju obično direktni, ili rijetko indirektni početni kontakt sa imenicom, na koju se odnose. Znači nadovezuju se na tu imenicu, stoje direktno iza nje, za razliku od proširenih participskih atributa koji stoje ispred imenice. Atributske participske konstrukcije se prema Helbigu/Buschi (ibidem) ponekad mogu dvojako interpretirati ako imaju početni kontakt s imenicom, a završni kontakt sa glagolom, kao atributske, ili kao adverbijalne, što kod proširenih participskih atributa nije slučaj. Njihova atributska funkcija je uvijek jasna. Helbig/Buscha (1999:663) navode sljedeće:

„Die unterschiedliche Beziehung hat auch zur Folge, dass sich die attributiven Partizipialkonstruktionen – im Unterschied zu den nichtattributiven Partizipial-konstruktionen – ohne Bedeutungsveränderung in erweiterte Partizipialattribute verwandeln lassen (wobei aus dem Anfangskontakt ein Endkontakt zum Substantiv als Bezugswort wird und entsprechende morphosyntaktische Signale der Flexion auftreten).“⁴

Na osnovu ovoga možemo zaključiti da su i prošireni participski atribut i atributska participska konstrukcija svakako prošireni participi, ali se jasno formalno razlikuju.

Kako bismo prikazali rezultate kontrastivne analize u narednim primjerima su navedeni i analizirani prošireni participski atributi s participom II i njihovi prijevodni ekvivalenti. Participu II u b/h/s jeziku u većini slučajeva (u 14 od 19 primjera) odgovara glagolski pridjev trpni:

23) *Es entspannt sich, während es fließt kommt untergeht treibt kreiselt zu- und abnimmt, die Faust über dem Taschenmesser, daß alles vertriebene Blut in die **nunmehr locker geschlossene** Hand schießt [...].* (Hj:14)

23a) *Sve olabavljuje dok teče, dolazi, potone, vrti se u krug, diže se i spušta, čak i pesnica u kojoj je perorez, tako da sva istisnuta krv može da se vrati u **sada lako zatvorenu** šaku [...].* (Pg I:33)

B/h/s ekvivalent u narednom primjeru je prošireni glagolski pridjev radni. U ovom slučaju se radi o intranzitivnom glagolu, za razliku od primjera u kojima u b/h/s jeziku imamo prošireni glagolski pridjev trpni kod tranzitivnih glagola:

24) *[...] so erlaubte Parmigianinos **hoch aufgeschossene** Madonna [...] dem Zwölfjährigen, sich als Engel innigst an ihrem rechten Knie zu reiben.* (BHdZ:12)

24a) *[...] tako je Parmigianinova **visoko iznikla** bogorodica [...] dopuštala dvanaestogodišnjaku da se poput anđela srdačno tare o njeno desno koljeno.* (Djl:12)

⁴ Posljedica tog različitog odnosa je ta što se atributske participske konstrukcije – za razliku od neatributskih participskih konstrukcija – mogu bez promjene u značenju transformirati u proširene participske attribute (pri čemu početni kontakt postaje završni kontakt sa imenicom na koju se particip odnosi i pojavljuju se odgovarajuće morfosintaksičke karakteristike fleksije). (prev. A.L.H.)

Kod njemačkih proširenih participskih atributa sa participom II proširenih sa više od jednog elementa, nije moguće koristiti prošireni participski atribut u b/h/s jeziku, nego se umjesto toga koristi relativna rečenica. Moguća bi bila upotreba konstrukcije koja sadrži glagolski pridjev trpni i koja se nalazi u postpoziciji u odnosu na imenicu na koju se odnosi. To prikazuju naredna dva primjera:

25) *Es kam [...] zu einem mit hölzernen Kochlöffeln ausgetragenen Religionskrieg [...].* (Hj:24)

25a) *[...] došlo je do verskog rata, koji se vodio drvenim kutlačama [...].* (Pg I:41)

25b) *[...] došlo je do verskog rata vođenog drvenim kutlačama [...].*

26) *[...] Vaters unter der Sommerhitze an vier Zipfeln geknotetes Taschentuch [...].* (BHdZ:10)

26a) *[...] očevu maramicu, na čija su se četiri kraja za ljetnih vreline vezali čvorovi [...].* (Djl:11)

26b) *[...] očevu maramicu za ljetne vrelina na četiri kraja vezanu u čvorove [...].*

U narednom primjeru u b/h/s jeziku imamo dva pridjeva povezana veznikom i:

27) *Der Angestellte der Polnischen Post war ein ängstlich besorgter Familienmensch [...].* (BHdZ:17)

27a) *Zaposlenik Poljske Pošte bio je strašljiv i zabrinut obiteljski čovjek [...].* (Djl:15)

U primjeru koji slijedi prošireni participski atribut sa participom II nije preveden na b/h/s jezik. I u ovom slučaju je moguć prijevod sa konstrukcijom u postpoziciji koja sadrži glagolski pridjev trpni:

28) *Und alle in der Hängestube verstreuten Salatblätter mit ihren Schildkrötenbißornamenten [...].* (Hj:22)

28a) *I svaki list salate, sa svim svojim ornamentima koji su poticali od ugriza kornjače [...].* (Pg I:40)

28b) *I svi listovi salate razbacani po sobi na spratu, sa svim svojim ornamentima koji su poticali od ugriza kornjače [...].*

Od ukupno 57 primjera za particip II, u funkciji atributa u prijevodnom korpusu kod 19 primjera radi se o proširenim participskim atributima kojima u b/h/s jeziku u 14 primjera odgovara prošireni glagolski pridjev trpni. Zaključno možemo utvrditi da je najčešći ekvivalent proširenom participu II u atributskoj funkciji, prošireni glagolski pridjev trpni u istoj funkciji.

Zaključak

Kontrastivnom analizom prikazane su kako sličnosti tako i razlike između dva jezika kada su u pitanju prošireni participski atributi i njihovi b/h/s ekvivalenti. Prijevodni korpus je analiziran tako što je iz svakog od dva književna djela ekscerpirano po 100 prvih primjera za svaki particip. Potom su iz tih primjera izdvojeni prošireni participski atributi. Tako da je za particip I izdvojeno ukupno 200 primjera, od kojih su 43 evidentirana u sklopu proširenog participskog atributa. Od ukupno 200 primjera za particip II, u 19 slučajeva imamo prošireni participski atribut.

Na osnovu toga možemo reći da su prošireni participski atributi konstrukcije specifične za njemački jezik, koje su znatno rjeđe u b/h/s jeziku, posebice kod prijevoda njemačkih proširenih participskih atributa sa participom I.

Prednost participskih atributa u njemačkom jeziku u odnosu na pridjevske attribute je u tome što se participski atributi mogu u velikoj mjeri proširivati upravo zbog osobina glagola od kojeg su nastali, njegove valentnosti i značenja. Dok se proširivanje participskih atributa u njemačkom jeziku može vršiti neograničeno, to je u b/h/s jeziku samo moguće do određene mjere. Utvrđeno je da se proširivanje u b/h/s jeziku može vršiti sa najviše jednom komponentom.

Prošireni participski atributi se u njemačkom jeziku uvijek mogu zamijeniti zavisnom atributskom relativnom rečenicom, koja se u kontrastivnoj analizi javila kao najčešći ekvivalent u b/h/s jeziku, te na osnovu toga možemo reći da su prošireni participski atributi i atributske relativne rečenice sintaksički sinonimi.

U naredne dvije tabele su prikazani rezultati kontrastivne analize sa preciznim brojem primjera i njihovih različitih prijevodnih ekvivalenata u b/h/s jeziku, prvo za particip I a potom za particip II.

„Hundejahre“/ „Pseće godine“			
Njemački jezik		B/H/S jezik	
Prošireni participski atribut	11	Prošireni atribut	3
		Atributska relativna rečenica	8
„Beim Häuten der Zwiebel“/ „Dok ljuštim luk“			
Njemački jezik		B/H/S jezik	

Prošireni participski atribut	32	Prošireni atribut	2
		Atributska participska konstrukcija	3
		Pridjev	2
		Atributska relativna rečenica	19
		Prijedloška sintagma	2
		Imenica ili imenička sintagma	3
		Glavna rečenica	1
„Hundejahre“/ „Pseće godine“ i „Beim Häuten der Zwiebel“/ „Dok ljuštim luk“			
Njemački jezik		B/H/S jezik	
Prošireni participski atribut	43	Prošireni atribut	5
		Atributska participska konstrukcija	3
		Pridjev	2
		Atributska relativna rečenica	27
		Prijedloška sintagma	2
		Imenica ili imenička sintagma	3
		Glavna rečenica	1

Tabela 1: Prošireni participski atribut s participom I i njegovi prijevodni ekvivalenti u b/h/s jeziku

„Hundejahre“/ „Pseće godine“			
Njemački jezik		B/H/S jezik	
Prošireni participski atribut	7	Prošireni glagolski pridjev trpni	5
		Relativna rečenica	1
		Oblik nije preveden	1
„Beim Häuten der Zwiebel“/ „Dok ljuštim luk“,			
Njemački jezik		B/H/S jezik	
Prošireni participski atribut	12	Prošireni glagolski pridjev trpni	9
		Relativna rečenica	1
		Prošireni pridjev glagolski radni	1
		Dva pridjeva	1
„Hundejahre“/ „Pseće godine“ i „Beim Häuten der Zwiebel“/ „Dok ljuštim luk“			
Njemački jezik		B/H/S jezik	

Prošireni participski atribut	19	Prošireni glagolski pridjev trpni	14
		Prošireni glagolski pridjev radni	1
		Relativna rečenica	2
		Dva pridjeva	1
		Oblik nije preveden	1

Tabela 2: Particip II i njegovi prijevodni ekvivalenti u b/h/s jeziku

Izvori

1. Der Spiegel, br. 29 od 19.07.2010. godine; br. 31 od 02.08.2010. godine. (Spiegel)
2. Focus, br. 25 od 21.06.2010. godine; br. 29 od 19.07.2010. godine.
3. Gras, Ginter (1965), *Pseće godine*, u dva dijela, s njemačkoga preveo Ivan Ivanji, Prosveta, Beograd. (Pg I i Pg II)
4. Grass, Günter (1993), *Hundejahre*, Steidl, Göttingen. (Hj)
5. Grass, Günter (2006), *Dok ljuštim luk*, s njemačkoga preveli Boris Perić, Helen Sinković, Nikola Trstenjak, VBZ, Zagreb. (Dlj)
6. Grass, Günter (2008), *Beim Häuten der Zwiebel*, dtv, München. (BHdZ)

Literatura

1. Duden (2006), *Die Grammatik*, Herausgegeben von der Dudenredaktion, Dudenverlag, Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich.
2. Engel, Ulrich (2009), *Deutsche Grammatik, Neubearbeitung*, Iudicium, München.
3. Eroms, Hans-Werner (2000), *Syntax der deutschen Sprache*, Walter de Gruyter, Berlin, New York.
4. Fauchner, Eugène (1994), *Partizip oder Adjektiv? Partizip oder Infinitiv? Benennungs- und Abgrenzungsfragen*, u: BRESSON, Daniel/ DALMAS, Martine (ur.), *Partizip und Partizipialgruppen im Deutschen*, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
5. Helbig, Gerhard/ Buscha, Joachim (1999), *Deutsche Grammatik, Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*, Langenscheidt, Verlag Enzyklopädie, Leipzig, Berlin, München, Wien, Zürich, New York.

6. Hentschel, Elke/ Weydt, Harald (2003), *Handbuch der deutschen Grammatik*, 3. Izdanje, Walter de Gruyter, Berlin, New York.
7. Homberger, Dietrich (2003), *Sachwörterbuch zur Sprachwissenschaft*, Philipp Reclam jun., Stuttgart.
8. Hrustić, Meliha/ Palić, Ismail (2011), *Partizip prezenta kao hibridna gramatička kategorija*, u: Bosanski jezik 8, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Odsjek za bosanski jezik i književnost, 9-30.
9. Kürschner, Wilfried (2008), *Grammatisches Kompendium, Systematisches Verzeichnis grammatischer Grundbegriffe*, 6., aktualisierte Auflage, A. Francke, Tübingen, Basel.
10. Poitou, Jacques (1994), *Morphologische Analyse und Kategorisierung der Partizipien*, u: Bresson, Daniel/ Dalmas, Martine (ur.), *Partizip und Partizipialgruppen im Deutschen*, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
11. Weber, Heinrich (1994), *Erweiterte Partizipialattribute: Nur eine schriftsprachliche Konstruktion?*, u: Bresson, Daniel/ Dalmas, Martine (ur.), *Partizip und Partizipialgruppen im Deutschen*, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
12. Zifonun, Gisela/ Hoffman, Ludger/ Strecker, Bruno (1997): *Grammatik der deutschen Sprache*, Berlin, New York (Schriften des Instituts für deutsche Sprache).
13. Zilić, Erminka (2002): *Syntax der deutschen Gegenwartssprache*, Dom štampe, Zenica.

EXTENDED PARTICIPIAL ATTRIBUTES IN GERMAN AND THEIR EQUIVALENTS IN THE B/C/S LANGUAGE

Abstract

Although German participles are verb forms, because of their distribution and function they belong between verbs and other word classes since they have all the characteristics of adjectives, for example in their function of an attribute. The participles in the function of an attribute, or extended participle attributes with the participle I or participle II and their translation equivalents in the B/C/S language are the subject of this analysis. Extended participial attributes are complex syntactic structures that are positioned within the noun phrase between the determinative and the noun and this role

of participles represents one of the specific features of the German language. The equivalent structures in the B/C/S language have significant formal differences which are analyzed and presented in this paper. The contrastive analysis is based on the literature corpus and the illustrative examples are taken from the German weekly magazines Focus and Spiegel.

Keywords: *participle I, participle II, adjective, verb, attribute, extended participial attribute, nominal frame, equivalent*